

Briuselis, 2015 06 03
COM(2015) 279 final

KOMISIJOS ATASKAITA

EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR AUDITO RŪMAMS

2014 m. Komisijos pasiekimų valdymo srityje apibendrinimas

I V A D A S

Tai pirma 2014 m. lapkričio 1 d. kadenciją pradėjusios Komisijos apibendrinamoji ataskaita. Laikydamosi Pirmininko J. C. Junckerio nustatytų politinių prioritetų, naujos sudėties Komisija vykdo kryptingesnę darbotvarkę, kurioje ypatingą reikšmę turi patikimo finansų valdymo principai.

Igaliojamuosiuose raštuose Komisijos nariams Pirmininkas J. C. Junckeris ypač pabrėžė poreikį užtikrinti patikimą finansų valdymą įgyvendinant jų atsakomybei pavestas programas ir nurodė, kad reikia imtis visų būtinų priemonių ES biudžetui saugoti. Jis taip pat paragino vykdyti veiklą labiau orientuojantis į rezultatus ir dar labiau stengtis rodyti ES biudžeto papildomą vertę.

Tokiomis aplinkybėmis šioje ataskaitoje aprašomi 2014 m. Komisijos pasiekimai valdymo srityje, analizuojama ir apibendrinama visų Komisijos tarnybų metinėse veiklos ataskaitose pateikta informacija.

Patvirtindama šią apibendrinamąją ataskaitą Komisija prisiima visą politinę atsakomybę už ES biudžeto valdymą.

1 SUSTIPRINTA VEIKLOS REZULTATŲ SISTEMA

Veiklos rezultatų valdymo sistema, sustiprinta pagal Komisijos pažadą praėjusių metų apibendrinamojoje ataskaitoje, davė pirmuosius vaisius. Pagerinus atsiskaitymą už pasiekimus politikos srityje, jų poveikį ir papildomą vertę ES piliečiams, veiklos rezultatai susilaukia vis didesnio dėmesio. Naujos sudėties Komisija pakartojo šį įsipareigojimą ir skatina kitas iniciatyvas, dėl kurių būtų labiau orientuojamasi į rezultatus.

1.1 Politikos pasiekimai

Strateginio planavimo ir programavimo ciklas priklauso nuo dviejų pagrindinių priemonių (metinių valdymo planų ir metinių veiklos ataskaitų), iš kurių gaunama išsami valdymo informacija apie Komisijos tarnybų veiklos rezultatus. Pastaruosius kelerius metus įgaliotieji leidimus suteikiantys pareigūnai išsamiau paaiškino, kaip jiems paskirti finansiniai ir žmogiškieji ištekliai naudoti Kolegijos nustatytiems politikos tikslams siekti ir kaip įgyvendinant politiką sukurta papildoma vertė ES visuomenei. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad per pastaruosius kelerius metus gerokai patobulintas atsiskaitymas ne tik už programų valdymo pasiekimus, bet ir už politikos pasiekimus. Be to, kiekvienų metų metinių veiklos ataskaitų rinkinyje dabar pateikiama daug naudingos informacijos apie politikos tikslus, pasiektus rezultatus ir jų tiesioginį bei netiesioginį poveikį Europos visuomenei.

Norint parodyti, kaip Komisija siekė savo tikslų, 1 priede pateikiama pagrindinių veiklos rodiklių suvestinė. Komisija turi didelių galimybių pasiekti daugiamečius daugumos rodiklių tikslus.

Siekiant pagerinti veiklos rezultatus imtasi keleto papildomų priemonių:

- i. įtraukta išsamesnė veiklos rezultatų informacija, kuri buvo gauta iš įvairių šaltinių, pvz., vertinimų, tyrimų, auditų ir poveikio vertinimų;
- ii. įterpta iškalbingų pavyzdžių, rodančių įvairių ES programų papildomą vertę ES;
- iii. valdymo planai labiau suderinti su metinėmis veiklos ataskaitomis (pvz., atsiskaitant už tikslus ir rodiklius abiem atvejais naudojamos tos pačios formos) ir
- iv. reikalaujama, kad metinėse veiklos ataskaitose būtų pastangų gerinti valdymo veiksmingumą ir ekonomiškumą pavyzdžių.

Pastangų gerinti valdymo veiksmingumą ir ekonomiškumą pavyzdžiai

- ✓ 2014 m. Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas (AGRI) visapusiškai persvarstė teisės aktus, kuriais reglamentuojamas ūkių apskaitos duomenų tinklas. Rezultatas – didelis supaprastinimas: penki įgyvendinimo aktai konsoliduoti į vieną, išvengta dubliavimosi ir kryžminių nuorodų poreikio.
- ✓ Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuras (PMO) derybose dėl naujos preliminariosios sutarties dėl kelių institucijų darbuotojų draudimo nuo nelaimingų atsitikimų pasiekė, kad gerokai sumažėtų įmokos. Pagal naująją sutartį, palyginti su 2011 m., jų sumažėjo 23 proc. – iki 23 mln. EUR 2013 m.

1.2 Tolesnio veiklos rezultatų sistemos stiprinimo iniciatyvos

1.2.1 Į rezultatus nukreiptas ES biudžetas

ES biudžeto srityje naujos sudėties Komisija siekia labiau orientuotis į veiklos rezultatus. Vienas iš svarbiausių jos prioritetų – užtikrinti, kad įgyvendinant biudžetą būtų pirmiausia siekiama piliečiams naudingų apčiuopiamų rezultatų. Tuo tikslu sukurtas Komisijos narių tinklas („Į rezultatus nukreiptas ES biudžetas“). Šis tinklas duoda politinį toną ir vadovauja veiklai, kuri skirta biudžeto rezultatams gerinti ir didžiausiai ekonominei vertei užtikrinti, ir ją koordinuoja.

2015 m. kovo 4 d. pirmajame posėdyje tinklas pritarė bendram biudžeto vykdymo analizės ir tobulinimo modeliui: nustatė biudžeto naudojimo sritis (biudžeto paskirstymas), lėšų panaudojimo būdą (biudžeto įgyvendinimas) ir būdą, kaip Komisija vertinama (biudžeto įvykdymo patvirtinimo procesas). Modelyje išskirtos šešios darbo sritys, kuriose įgyvendinamos strategiją per šios sudėties Kolegijos kadenciją Komisijos tarnybos imsis priemonių:

- i. **paprastinimas.** Siekiama sumažinti administracinę naštą ir paprastinti atitikties reikalavimus visose politikos srityse, kad programos įgyvendinimas galėtų būti lengviau orientuojamas į rezultatus išsaugant teisėtumą ir tvarkingumą;
- ii. **biudžeto procedūra.** Siekiama teikti informaciją apie rezultatus, kuri yra naudinga skirstant biudžetą ir padeda priimti sprendimus pagal programos įgyvendinimo rodiklius, naudojamus išlaidų operacijų veiksmingumui ir rezultatų pasiekimui pamatuoti.

- iii. **kontrolės ekonominis efektyvumas.** Siekiama racionalizuoti ir paprastinti kontrolę ir perskirstyti išteklius tai kontrolei, kuri atrodo tinkamiausia reglamentavimo sistemoje kylančios teisėtumo ir tvarkingumo rizikos valdymo priemonė;
- iv. **patikinimo deklaracija ir biudžeto įvykdymo patvirtinimas.** Siekiama susieti biudžeto apsaugos mechanizmus, tokius kaip susigražinimas ir finansinių klaidų ištaisymas, su paprastinimu ir ekonomiškai efektyvia kontrole, kad būtų valdoma rizika ir pasiekta geresnė politikos rezultatų siekimo, kontrolės kaštų ir finansinių taisyklių laikymosi pusiausvyra;
- v. **projektų duomenų bazė.** Siekiama pagerinti piliečių galimybę susipažinti su pagrindinių sričių projektų rezultatais, kad pagerėtų ES finansuojamų iniciatyvų skaidrumas ir palyginamumas ir geriau matytųsi, kokiais įvairiais būdais ES finansavimas naudingas visuomenei ir
- vi. **komunikacija.** Siekiama pagerinti komunikaciją ir bendradarbiavimą tarp skirtingų biudžeto planavimo, įgyvendinimo ir įvykdymo patikrinimo vykdytojų ir su plačiąja visuomene, derinant lūkesčius, dalijantis įgyvendinimo patirtimi ir atsiskaitant už pasiektus rezultatus.

Vienas iš atliekinių veiksmų – Tarpinstitucinės rezultatais grindžiamo biudžeto sudarymo darbo grupės sukūrimas. Grupėje bus atstovaujamos biudžeto procedūroje dalyvaujančios institucijos (Komisija, Europos Parlamentas, Taryba ir Audito Rūmai), o jos tikslas būtų pasiekti bendrą supratimą apie rezultatais grindžiamo biudžeto sąvoką, jo pagrindines ypatybes, ES institucijų ir valstybių narių vaidmenį ir atsakomybę užtikrinant efektyvų ES biudžeto įgyvendinimą. Atsižvelgdama į galiojančią teisinę ir reglamentavimo sistemą darbo grupė nustatytų, kaip reikėtų tobulinti šiuo metu ES biudžetui taikomą rezultatais grindžiamo biudžeto modelį ir kada labiausiai tiktų tai padaryti.

1.2.2 Kontrolės intensyvumo priderinimas prie rizikos

Vienas iš į rezultatus nukreipto ES biudžeto strategijos tikslų yra užtikrinti valdymo ir kontrolės sistemų ekonominį efektyvumą. Neveiksmingoms kontrolės sistemomis išsekvojama daug išteklių, kuriuos būtų galima panaudoti siekiant rezultatų. Be to, taikant tokias sistemas, gavėjus prislegia didelė administracinė našta, ir jos gali atgrasyti nuo dalyvavimo programose.

Pagal persvarstytą Finansinį reglamentą¹ įgaliojami leidimus suteikiantys pareigūnai, nustatydami vidaus kontrolės sistemas, turi atsižvelgti į riziką ir ekonominį efektyvumą (Finansinio reglamento 66 straipsnio 2 dalis) ir atsiskaityti už su kontrolės kaštus ir naudą (Finansinio reglamento 66 straipsnio 9 dalis). Pirminis kontrolės ekonominio efektyvumo

---

¹ Persvarstytas Finansinis reglamentas pradėtas taikyti 2013 m. sausio mėn.

Finansinis reglamentas – 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

Taikymo taisyklės – 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1268/2012 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių taikymo taisyklių (OL L 362, 2012 12 31, p. 1).

vertinimo tikslas – padėti vadovybei suprojektuoti kontrolės sistemas ir numatyti su jomis susijusius išteklius. Kontrolės strategijose ir sistemose turėtų būti atsižvelgta į didesnę priežiūros lygį ir dažnį rizikingesnėse srityse ir užtikrinta, kad dėl kontrolės nuolat atsirastų papildoma vertė.

2014 m. pagerėjo atsiskaitymas už ekonominį efektyvumą. 42 iš 49 tarnybų priėjo prie išvados, kad jų valdymo ir kontrolės sistemos yra ekonomiškai efektyvios. Kitos to padaryti negalėjo, labiausiai dėl to, kad trūko istorinių ar palyginamųjų duomenų ir buvo keblu įvertinti kontrolės naudą. Daugiau generalinių direktoratų galėjo pateikti išsamesnius rodiklių rinkinius, kuriuose galima atskirti visus arba kelis skirtingus kontrolės strategijos etapus.

Siekiant spręsti pagrindines tarnybų nurodytas problemas 2014 m. imtasi dviejų iniciatyvų:

- kontrolės rezultatams registruoti skirtos ABAC² funkcijos sukūrimo;
- supaprastinto rodiklių, skirtų kontrolės kaštams ir naudai pamatuoti, rinkinio sudarymo.

Visos prie išvados priėjusios tarnybos pareiškė, kad jų vidaus kontrolės sistemos yra ekonomiškai efektyvios dėl to, kad kiekybiškai pamatuojama nauda viršijo kaštus, arba atsižvelgiant į kiekybiškai nepamatuojamą naudą ir (arba) stabilią ar teigiamą veiksmingumo rodiklių tendenciją.

Komisija nurodo savo tarnyboms sukurti bendrą kontrolės kaštų apskaičiavimo būdą, kad Komisijos tarnybų rezultatai geriau derėtų tarpusavyje ir būtų sudaryti patikimų duomenų rinkiniai, kurie galėtų būti panaudoti nustatant santykinį taikomos kontrolės sistemos ekonominį efektyvumą atitinkamų politikos tikslų atžvilgiu.

1.2.3 Atsiskaitymo už veiklos rezultatus apibendrinimas

2013 m. apibendrinamojoje ataskaitoje centrinės tarnybos buvo paragintos vėlesnėse metinėse veiklos ataskaitose analizuoti įvairias atsiskaitymo už pasiekimus formas. Nustatyta, kad 2014 m.:

- už veiklos rezultatus atsiskaitoma metinės veiklos ataskaitos I dalyje;
- metiniame įvertinimo pranešime (pranešimas pagal 318 straipsnį) pateikiama veiklos rezultatų informacija, kaip pagrindinės finansinės programos padėjo siekti pagrindinių ES politikos tikslų, įskaitant, kai tinka, „Europos 2020“ tikslus;
- apibendrinamojoje ataskaitoje turėtų būti nurodyti atrinktieji pagrindiniai veiklos rodikliai, kurie apimtų su išlaidomis nesusijusias programas, arba pateikta nuoroda į išsamesnę analizę metinėse veiklos ataskaitose;
- papildomos ataskaitos apie „Europą 2020“ pateikiamos tam skirtose informavimo priemonėse ir

---

² ABAC yra Komisijoje naudojamos kaupiamosios apskaitos sistema.

- atsiskaitymas už pavyzdines iniciatyvas turėtų būti racionalizuotas ir vykdomas neatsiejamai nuo pagrindinių politikos sričių. Atskiras atsiskaitymas nerekomenduojamas, nes tai nenumatyta pagal naujos daugiametės finansinės programos programų stebėjimo ir atsiskaitymo už jas tvarką.

Komisija nurodo savo tarnyboms toliau stengtis gerinti atsiskaitymą už veiklos rezultatus metinėse veiklos ataskaitose.

2 KONKRETŲS IŠTEKLIŲ VALDYMO UŽDAVINIAI

Įgyvendinant Komisijos politiką veiklos rezultatai priklauso nuo veiksmingo ir efektyvaus išteklių valdymo. 2014 m. šioje srityje Komisijai buvo iškilę dideli uždaviniai. Keliais atvejais problemos, su kuriomis susidurta, buvo susijusios su aplinkybėmis, pvz., Komisijos tarnyboms pritrūko mokėjimų asignavimų; kitais atvejais kilo pasikartojančių problemų. Vis daugiau užduočių deleguojant agentūroms, bendrosioms įmonėms ir kitiems įgaliotiesiems subjektams Komisijai teko persvarstyti taikomus priežiūros mechanizmus. Kita sritis, kuriai reikėjo dėmesio, – valstybių narių pateiktų duomenų patikimumas. Spręsdama kiekvieną uždavinį Komisija ėmėsi švelninamųjų veiksmų ar taisomųjų priemonių, kad sumažėtų nustatyta rizika.

2.1 Mokėjimų asignavimų trūkumas

2014–2020 m. daugiametė finansinė programa yra pirmoji, kuriai numatyta mažiau lėšų negu jos pirmtakėms. Spaudimas mokėjimų viršutinei ribai daug didesnis nei ankstesnėse daugiametėse finansinėse programose, nes:

- 2014–2020 m. programos pradžioje labai slegia neapmokėti 2007–2013 m. programų įsipareigojimai (21,7 proc. laikotarpiui numatytų viršutinių mokėjimų ribų) ir
- ypač smarkiai sumažintos viršutinės mokėjimų ribos 2014 m. (beveik 9 mlrd. EUR žemesnės nei 2013 m. biudžete numatyta suma) ir 2015 m.

Tokiomis aplinkybėmis Komisijai teko sunkus (ypač 2014 m.) uždavinys įvykdyti teises prievoles, kylančias iš ankstesnių įsipareigojimų, ir kartu pradėti naujos kartos programas.

Komisijos tarnybos atidžiai stebėjo, kaip įgyvendinamas biudžetas. Jos ėmėsi priemonių, kad būtų apdairiai naudojami mažesni mokėjimų asignavimai, kiek įmanoma sumažindamos pavėluotų mokėjimų palūkanų sumą, ir, atsižvelgdamos į neigiamą poveikį trečiosioms šalims, teikė prioritetą, pavyzdžiui, finansiškai silpniems gavėjams, tokiems kaip valstybės narės, MVĮ ir NVO³.

Komisija reguliariai informuodavo Europos Parlamentą ir Tarybą apie biudžeto įgyvendinimo būklę. Jau 2014 m. gegužės mėn. ji pasiūlė taisomojo biudžeto projektą, siekdama reaguoti į precedento neturintį mokėjimo prašymų, gautų paskutinėmis 2013 m. savaitėmis dėl 2007–

---

³ MVĮ – mažosios ir vidutinės įmonės;
NVO – nevyriausybinės organizacijos.

2013 m. sanglaudos programų, lygi. 2014 m. gruodžio 17 d. pasiektas susitarimas dėl taisomojo biudžeto, kuriuo pakeliamas mokėjimų asignavimų dydis 2014 m. biudžete, konkrečiai, mokėjimams panaudojant nenumatytą atvejų rezervo lėšas. Tai reiškia, kad per paskutines keturias metų darbo dienas pavyko atlikti labai daug mokėjimų ir taip 2014 m. pabaigoje sulaikyti susikaupusių neapmokėtų sąskaitų sumos didėjimą.

Tačiau nepaisant taikytų priemonių ir papildomų mokėjimų asignavimų, kurie gauti metų pabaigoje, Komisijai mokant lėšas ir sudarant sutartis nepavyko išvengti tam tikro uždelimo, kuris vėliau turėjo įtakos mokėjimams pagal naujas programas.

Komisija įvertino šių problemų poveikį siekiant tikslo ir padarė išvadą, kad, atsižvelgiant į aktyvų turimų mokėjimų asignavimų valdymą ataskaitiniais metais, ir tokios padėties finansinis poveikis, ir jos poveikis reputacijai buvo pakankamai sušvelninti.

Kalbant apie finansinį poveikį, kai kurios Komisijos tarnybos susidūrė su dideliais valdymo ir veiklos sunkumais; likus keliems mėnesiams iki metų pabaigos keletui finansavimo programų pritrūko mokėjimų asignavimų. Laukiant, kol bus patvirtintas taisomajame biudžete pateiktas prašymas skirti papildomų mokėjimų asignavimų, galimybės kitų biudžeto eilučių lėšas perskirstyti toms programoms buvo išnaudotos.

Palūkanų už pavėluotus mokėjimus suma 2014 m. išaugo beveik penkis kartus – iki maždaug 3 mln. EUR visame biudžete. Nepaisant šio padidėjimo, bendra palūkanų suma santykinai apribota, palyginti su neapmokėtų sąskaitų lygiu 2014 m. pabaigoje. Didžioji jų dauguma (24,7 mlrd. EUR) susidarė sanglaudos politikos srityje, kurioje valstybių narių viešųjų subjektų mokėjimų prašymai padengiami tiek, kiek lėšų yra biudžete, ir vėluojant apmokėti palūkanos netaikomos, todėl finansinis poveikis ES biudžetui gerokai sumažėja. Pranešimų apie ginčus dėl pavėluotų mokėjimų negauta.

Kalbant apie poveikį reputacijai, tarnybos įvairiais būdais stengėsi turimus asignavimus valdyti aktyviai:

- iniciatyviai susigražindamos nepagrįstai išmokėtas sumas;
- mažindamos išankstinio finansavimo nuosimtį;
- geriausiai pasinaudodamos mokėjimo terminais ir
- atidėdamos kvietimus teikti pasiūlymus ir (arba) konkursus ir su tuo susijusius sutarčių sudarymo veiksmus, todėl nemažai mokėjimų terminų nusikėlė į 2015 m. Nors taip neigiamas poveikis ES biudžetui buvo apribotas, tačiau nukentėjo teisėti suinteresuotųjų šalių lūkesčiai, nes joms galėjo tekti atidėti savo projektų pradžią ir (arba) laikinai rasti didesnę bendro finansavimo dalį. Vis dėlto, siekiant išvengti didesnio poveikio pagrindinei veiklai, žalą reputacijai, rūpestingai įvertinus, iki šiol pavyko apriboti.

Komisija nurodo savo tarnyboms toliau valdyti biudžeto įgyvendinimą ir prireikus imtis priemonių švelninti riziką, kylančią dėl kiekvieno asignavimų trūkumo.

2.2 Įgaliotųjų subjektų poveikis patikinimo grandinei

Vis dažniau Komisija paveda ES lėšų valdymą kitiems subjektams (žr. 4 priedą), ir kai kuriems iš jų yra taikoma speciali biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra, kuri skiriasi nuo Komisijai taikomos procedūros. Pagal šią procedūrą įgaliotosios įstaigos vadovybė turi pateikti faktinio lėšų panaudojimo ataskaitą, o įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas turi užtikrinti proporcingą, bet efektyvią įstaigos priežiūrą. Kadangi išlaidos įtraukiamos į patikinimo deklaraciją, įgaliotieji leidimus suteikiantys pareigūnai turi metinėse veiklos ataskaitose atsiskaityti už prižiūrimųjų patikrų rezultatus ir, kai tinka, nurodyti visus reikšmingus trūkumus, dėl kurių gali būti pareikšta išlygų.

Tikimasi, kad 2014–2020 m. programos laikotarpiu įgaliotiesiems subjektams teks vis svarbesnis biudžeto valdymo vaidmuo. Tai tapo aišku 2014 m., pirmaisiais naujų programų įgyvendinimo metais, ir ši tendencija akivaizdi 2014 m. metinėse veiklos ataskaitose. Pavyzdžiui, Švietimo ir kultūros generalinis direktoratas (EAC) ir Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ generalinis direktoratas (GROW, buvęs ENTR), kurie, įgyvendindami atitinkamai 95 proc. ir 89 proc. savo biudžeto, paveda valdymo užduotis kitiems subjektams. Mobilumo ir transporto generaliniame direktorate (MOVE) ir Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generaliniame direktorate (FISMA, buvęs MARKT) tas nuošimtis viršija 50 proc.

Įgaliotųjų leidimus suteikiančių pareigūnų pajėgumas prižiūrėti įgaliotuosius subjektus ir gauti deramą patikinimą didžia dalimi priklauso nuo to, kokia atskaitomybės struktūrų ir skaidrumo užtikrinimo tvarka numatyta delegavimo susitarimuose su kiekvienu įgaliotuoju subjektu. Iš esmės pagal kontrolės strategiją būtina užtikrinti, kad delegavimo susitarimuose būtų nuostatų, kuriomis reikalaujama, kad:

- i. įgaliotieji subjektai patikimai ir skaidriai praneštų apie kontrolės rezultatus ir
- ii. subjektų atskaitomybės struktūros būtų tinkamai prižiūrimos.

2014–2020 m. programose kiekvienas generalinis direktoratas tapo atskaitingas už savo politikos srities finansines priemones. Komisija sudarė finansinius ir administracinius pagrindų susitarimus su Europos investicijų banku (EIB) ir Europos investicijų fondu tikėdamasi, kad tai padės sumažinti administracines išlaidas, pagerinti atskaitomybę ir užtikrinti nuoseklumą. Komisija parengė pavyzdinę formą, padėsiančią užtikrinti, kad pagrindiniai valdymo būdų, kontrolės ir ataskaitų teikimo reikalavimai būtų įtraukti į visus su atitinkamomis tarnybomis sudarytus delegavimo susitarimus.

2014 m. metinių veiklos ataskaitų struktūra buvo patobulinta, kad jose būtų aptarti visi įgaliotųjų subjektų vykdomo lėšų valdymo atvejai ir formos, įskaitant, kai reikia, tai, ką apima išlygos.

Komisija nurodo savo tarnyboms pavedant biudžeto įgyvendinimo užduotis kitiems subjektams užtikrinti, kad delegavimo susitarimuose būtų reikiamos proporcingos nuostatos dėl tų subjektų pranešimo apie kontrolės rezultatus laiku ir skaidriai, praktinės pranešimo tvarkos aprašymas ir tinkamos priežiūros priemonės, kurios suteiks pagrįstą patikinimą dėl ataskaitose pateikiamos informacijos patikimumo.

Komisija nurodo atitinkamoms tarnyboms savo metinėse veiklos ataskaitose atsiskaityti, kaip jos prižiūrėjo tuos subjektus, ir nurodyti visus išvados dėl patikinimo svarbius elementus. Reikia ypač stengtis užtikrinti, kad patikinimo grandinėje nebūtų reikšmingų spragų.

2.3 Valstybių narių pateiktų kontrolės rezultatų patikimumas

Valstybių narių pateiktų kontrolės rezultatų patikimumas tebekelia problemų. Pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybės narės tenka atsakomybė už patikimų valdymo ir kontrolės sistemų sukūrimą ir palaikymą.

Pagal taisykles Komisijai leidžiama tam tikromis sąlygomis rengiant patikinimą remtis valstybių narių audito institucijų atliktu darbu. Sanglaudos politikos srityje audito institucijos suteikia Komisijai patikinimą dėl efektyvaus valdymo ir kontrolės sistemų veikimo ir dėl patvirtintų išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo. Bendros žemės ūkio politikos srityje nepriklausomos sertifikavimo įstaigos priima nuomonę dėl atliktų patikrų vietoje kokybės ir dėl kontrolės statistinių duomenų, kuriuos pateikia kiekviena mokėjimo agentūra, tikslumo.

Be to, grynųjų pataisų sistema, kurią Komisija taiko klaidų atveju⁴ (žr. 2.4 skirsnį), skatina valstybes nares labiau stengtis aptikti klaidas. Ši sistema turėtų paskatinti valstybes nares rodyti, kad jos pasirengusios tobulinti atskaitomybę ir didinti skaidrumą – gerinti kontrolės priemones, prireikus visų pirma gerinti pirmo lygmens valdymo patikrinimus prieš patvirtinant Komisijai išlaidas, ir nustatyti aiškias tinkamumo finansuoti taisykles siekiant sumažinti klaidų riziką.

Šiame kontekste Komisija nurodo 2014–2020 m. programavimo laikotarpio ESI fondų bendrų nuostatų reglamentą⁵, kuriuo buvo gerokai patobulintos valdymo sistemos ir atsiskaitymo reikalavimai. Nors dėl teisėkūros proceso atsirado kitų išimčių ir griežtesnių sąlygų (o tai reiškia, kad Komisija turi švelninti susijusią riziką), tikimasi, kad pagerės valstybių narių atskaitomybė – bus geriau šalinamos klaidos ir užtikrinamas valstybių narių kontroliuojamų ar valdomų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas. Konkrečiai, tarp jų yra *ex ante* sąlygos, suderintos ir supaprastintos tinkamumo finansuoti taisyklės, platesnės galimybės naudoti paprastesnius tinkamų finansuoti sąnaudų deklaravimo būdus ir naujas metinio patikinimo rinkinys, kurį sudaro metinės sąskaitos, valdymo deklaracija, metinė santrauka, audito nuomonė ir kontrolės ataskaita.

Atitinkami generaliniai direktoratai apibrėžė bendrą audito strategiją ir bendrą audito planą, kad gautų pagrįstą patikinimą dėl kontrolės sistemų atitikties ir efektyvaus veikimo. Visas patikinimo procesas yra pagrįstas kontrolės struktūra, kuri remiasi bendro audito sąvoka, pagal

---

⁴ Sanglaudos politikos gryniosios finansinės pataisos susijusios tik su 2014–2020 m.

⁵ Europos struktūriniai ir investicijų (ESI) fondai – Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), Europos socialinis fondas (ESF) ir Sanglaudos fondas, Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF).

kurią Komisijos lygmens kontrolė gali remtis kontrolės darbu, kurį jau atliko kitos įstaigos (programos audito institucijos valstybėse narėse).

Žemės ūkyje pagal nauju atskiru Horizontaliuoju reglamentu⁶ įtvirtintas naujoves reikalaujama, kad nepriklausomos sertifikavimo įstaigos nuo 2015 m. tikrintų mokėjimo agentūrų atliktų patikrų vietoje rezultatus pakartodamos jas pagal reprezentatyvią imtį ir priimdamos audito nuomonę dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo. Nors tikimasi, kad tai padės pagerinti valstybių narių atliekamų patikrų vietoje kokybę, iš tikro tuo siekiama panaudoti nepriklausomų sertifikavimo įstaigų patvirtintą klaidų lygį.

Už sanglaudos politikos išlaidas atsakingos tarnybos patikrino valstybių narių pateiktų duomenų tikslumą⁷, tiksliniais didelės rizikos programų auditais įvertindamos 2007–2013 m. laikotarpio pirmo lygio patikras, konkrečiai, kad būtų nustatytos pamatinės valdymo patikrinimų nepakankamo patikimumo priežastys. Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas (REGIO) ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas (EMPL) taip pat nusprendė vėlesniais metais į audituojamus duomenis įtraukti informaciją apie anuliuotas ir susigrąžintas sumas, kurią pateikė valstybės narės, ir naudoti visus iš audito institucijų gaunamus rezultatus, kad padidintų patikinimą dėl ataskaitose pateiktų duomenų, naudojamų apskaičiuojant bendrą likutinę riziką⁸.

Šio 2014 m. finansinių metų įvertinimo rezultatai:

- 2007–2013 m. ERPF ir sanglaudos išlaidos: REGIO įvertino 96 proc. nurodytų klaidų lygių kaip patikimą informacijos šaltinį, todėl 1,8 proc. vidutinį klaidų lygį, kurį nurodė nacionalinės audito institucijos, padidino iki 2,6 proc.;
- Europos socialinis fondas (ESF) 2007–2013 m.: EMPL įvertino 88,1 proc. nurodytų klaidų lygių kaip patikimą informacijos šaltinį, todėl 1,9 proc. vidutinį klaidų lygį, kurį nurodė nacionalinės audito institucijos, padidino 0,9 proc. iki 2,8 proc.; ir
- BŽŪP: Žemės ūkio ir kaimo plėtros generaliniam direktoratui (AGRI) atlikus klaidų, atsiradusių dėl nurodytų mokėjimo agentūros duomenų, lygių pakeitimus, jie padidėjo 1,99 proc. tiesioginių išmokų srityje (nuo 0,55 iki 2,54 proc.) ir 3,57 proc. kaimo plėtros srityje (nuo 1,52 iki 5,09 proc.).

---

⁶ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL L 347, 2013 12 20, p. 549–607).

⁷ Konkretus REGIO audito darbų tikslas – įvertinti nacionalinių audito rezultatų ir nurodytų klaidų lygių patikimumą (vykdant tyrimą „Audito institucijų peržiūra“ ir dokumentų vertinimą) ir nurodytų anuliuotų ir susigrąžintų sumų patikimumą (remiantis rizikos analize pagrįstais auditais vietoje ir dokumentų nuoseklumo patikromis).

⁸ Atlikęs šį darbą, REGIO priėjo prie išvados, kad maždaug 15 proc. nurodytų anuliovimo ir susigrąžinimo sumų buvo nepatikimos, todėl jos nebuvo panaudotos 2014 m. metinėse veiklos ataskaitose bendrai likutinei rizikai apskaičiuoti.

2014 m. metinėse veiklos ataskaitose išdėstyta, kaip Komisija vertina nacionalinių institucijų nurodytos audito informacijos ir rezultatų tikslumą ir patikimumą. Jose pateikiami išsamūs kiekybiniai kiekvienos veiklos programos ar mokėjimo agentūros vertinimo rezultatai, įskaitant visus vėliau Komisijos padarytus nurodytų klaidų lygių patikslinimus arba įverčius. Metinėse veiklos ataskaitose, kuriose aptariamos veiklos programos ar mokėjimo agentūros, dėl kurių pateikta išlyga, taip pat nagrinėjami veiksmų planai, priimti siekiant ištaisyti aptiktus sisteminius trūkumus.

Svarbu pabrėžti, kad

- i. dauguma valstybių narių audito kontrolės ataskaitų yra patikimos ir
- ii. Komisija rezultatais ne tik remiasi, bet ir juos įvertina, kad padarytų patikinimui reikalingas išvadas.

Kai būtina, įgaliotieji leidimus suteikiantys pareigūnai patikslina nurodytus klaidų lygius arba kontrolės statistinius duomenis, remdamiesi papildoma informacija arba taikydami fiksuoto dydžio ištaisymą, jei iš valstybės narės gauta informacija laikoma nepakankamai patikima.

Kadangi valdymo, ataskaitų teikimo ir atskaitomybės nuostatos buvo iš esmės pertvarkytos, Komisija nurodo savo tarnyboms, kurios valdo biudžetą pasidalijamuoju būdu, pagal poreikį pritaikyti valdymo ir kontrolės sistemų, kurias įgyvendina atitinkamos įstaigos ir agentūros valstybėse narėse, metodiką naujam programavimo laikotarpiui visų ESI fondų atžvilgiu ir, kiek įmanoma, EŽŪGF atžvilgiu. Tai bus daroma atsižvelgiant į teisinės sistemos pakeitimus, padarytus persvarsčius Finansinį reglamentą.

2.4 Su rizika susijusios sumos ir kontrolės sistemų taisomasis pajėgumas

Audito Rūmai 2013 m. metinėje ataskaitoje ir Europos Parlamentas biudžeto įvykdymo patvirtinimo rezoliucijoje laikėsi nuomonės, kad keliose metinėse veiklos ataskaitose gali būti nepakankamai įvertintos su rizika susijusios sumos, ir pasiūlė paaiškinti tokių sumų skaičiavimo būdą ir apskaičiuoti taisomųjų mechanizmų poveikį toms sumoms.

Siekdami atsižvelgti į tas pastabas, įgaliotieji leidimus suteikiantys pareigūnai į 2014 m. metinės veiklos ataskaitas pirmą kartą įtraukė viso biudžeto, už kurį jie atsakingi, tiksliausią bendros su rizika susijusios sumos⁹ įvertį. Ankstesniais metais tai daryta tik dalies išlaidų, dėl kurių pateiktos išlygos, atžvilgiu. Šis tiksliausias įvertis taikytas išlaidoms, kurios gali neatitikti galiojančių reglamentavimo ir sutartinių reikalavimų tuo metu, kai atliekamas mokėjimas, t. y. pritaikius *ex ante* kontrolę, kuria siekiama *išvengti* klaidų ir pažeidimų.

Be to, įgaliotieji leidimus suteikiantys pareigūnai nurodė būsimų pataisų įverčius, t. y. savo įverčius, kiek finansinių pataisų ir susigrąžintų sumų tikimasi po kontrolės, kurią jie

---

⁹ Jų apibrėžtys pateikiamos 3 priede.

įgyvendins ateityje. Įverčiai buvo pagrįsti vidutine nuo 2009 m. atliktų pataisų¹⁰ suma, nes tai geriausias turimas *ex post* kontrolės taisomojo pajėgumo rodiklis.

Igaliojeji leidimus suteikiantys pareigūnai nurodė bendrą su rizika susijusią metų sumą kartu su tiksliausiu klaidų ir pažeidimų, kurie galėtų būti ištaisyti ateityje, kiekio įverčiu. Tai atskleidžia pagrįstą kiekybinę kontrolės sistemų veikimo rezultatų panoramą finansinių metų pabaigoje. Joje atsižvelgta į tai, kad kontrolės ciklas yra daugiametis ir kad tolesnės taisomosios priemonės bus įgyvendintos ateityje. Svarbu suprasti, kad su rizika susijusi suma siejasi su reglamentavimo ir sutartinių reikalavimų nevykdymu. Nemažai tokių atvejų nereiskė nepagrįstų mokėjimų, todėl nebuvo išduoti susigrąžinimo vykdomieji raštai ir nepadaryta finansinių klaidų ištaisymo¹¹.

Metinių veiklos ataskaitų tarpusavio vertinimuose ir siekiant užtikrinti derėjimą ypatingas dėmesys skirtas bet kokiam galimam su rizika susijusios sumos nepakankamam įvertinimui ir taisomojo pajėgumo perdėtam įvertinimui, be to, siekta užtikrinti nuoseklią su klaidomis susijusių sąvokų vartoseną. Taikomos apibrėžtys pateikiamos 3 priede, o išsamūs duomenys – 2 priede. 1 lentelėje pateikti suvestiniai duomenys pagal tarnybų grupes.

Kai kurios tarnybos patikslino savo įverčius, atsižvelgdamos į specifines aplinkybes. Todėl metinėse veiklos ataskaitose pateikti įverčiai yra atsargesni.

---

¹⁰ Jie pagrįsti duomenimis, pateiktais finansinių ataskaitų 6 pastaboje („ES biudžeto apsauga“). Siekdamas užtikrinti, kad būsimų pataisų įverčiai sietųsi tik su kontrole, atlikta po mokėjimo, kai kurios tarnybos patikslino tuos duomenis sumažindamos pataisų ir susigrąžintų sumų, kurios gautos ne dėl *ex post* kontrolės, kiekį. Žemės ūkio srityje remtasi trejų metų duomenimis, neįskaitant kompleksinės paramos duomenų, nes tai laikyta tinkamiausiu atskaitiniu laikotarpiu.

¹¹ Pavyzdžiui, kai gavėjas deklaruoja išlaidas netinkamu apskaitos laikotarpiu arba kai gavėjas deklaruoja finansuoti netinkamas sąnaudas, nors bendros deklaruotos tinkamos finansuoti sąnaudos tebeviršija ES įnašo viršutinę ribą (ir todėl nėra finansinio poveikio).

1 lentelė. Bendra su rizika susijusi suma ir būsimų pataisų įverčiai 2014 m. (mln. EUR)

Sritis ¹²	Visos išlaidos	Su rizika susijusi suma ¹³		Numatomos būsimos pataisos
		Žemiausia vertė	Aukščiausia vertė	
Žemės ūkis	55 650	1 727	1 727	863
Sanglaudos politika ¹⁴	56 770	1 395	2 693	1 574
Išorės pagalba ¹⁵	10 288	289	302	91
Moksliniai tyrimai	10 560	210	245	152
Kitos vidaus politikos sritys	3 587	31	36	21
Administravimas	5 583	0	34	2
Iš viso	142 439	3 651	5 036	2 703

Regioninės ir miestų politikos (REGIO) GD ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties (EMPL) GD, Jūrų reikalų ir žuvininkystės (MARE) GD, Migracijos ir vidaus reikalų (HOME) GD, Kaimynystės politikos ir plėtros derybų (NEAR, buvęs ELARG) GD, Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos (ECHO) GD, Aplinkos (ENV) GD, Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ (GROW, buvęs ENTR) GD, Mobilumo ir transporto (MOVE) GD, Energetikos (ENER) GD ir Inovacijų ir tinklų programų vykdomosios įstaigos (INEA) apskaičiuotasis taisomasis pajėgumas viršijo žemiausią bendros su rizika susijusios sumos vertę. Sanglaudos politikos srityje tai didžia dalimi nulemta to, kad taisomasis pajėgumas pagrįstas šešerių metų vidurkiu, o su rizika susijusi suma siejasi su apskaičiuotu klaidų lygiu, kuris buvo įvertintas 2014 m. ir yra mažesnis nei ankstesniais metais. Kitais atvejais tai atsirado dėl gausių pataisų, susijusių su veikla, vykdyta pagal buvusias programas.

Išvada – duomenys rodo, kad tiksliausias 2014 m. bendros su rizika susijusios visos Komisijos sumos įvertis yra tarp 3 651 mln. ir 5 036 mln. EUR. Remdamasi ankstesne patirtimi, Komisija laikosi nuomonės, kad tolesniais metais atlikdama kontrolę ji nustatys ir ištaisys klaidų, kurios susijusios su bendra maždaug 2 700 mln. EUR suma.

¹² 2 priedo lentelėse nurodomas kiekvienai sričiai priskirtų tarnybų ir atitinkamų sumų sąrašas. Visos išlaidos apskaičiuojamos pagal 2014 m. atliktus mokėjimus, kaip nurodoma metinių veiklos ataskaitų 3 priede (2 lentelėje). Tie skaičiai gauti iš preliminarinių 2014 m. apskaitos duomenų, kurie buvo prieinami 2015 m. gegužės 31 d. ir gali būti peržiūrėti. Išlaidų paskirstymas tarp tarnybų priderintas prie atsakomybės, kuri Komisijos vidaus taisyklėse paskirta įgaliotiesiems leidimus suteikiantiems pareigūnams.

¹³ Kai kurios tarnybos apskaičiavo metų bendrą su rizika susijusią sumą kaip intervalą, nelygu metodus, kuris buvo naudotas gavus duomenis. Išsamiau apie tai – įvairiose metinėse veiklos ataskaitose.

¹⁴ Įskaitant HOME.

¹⁵ Visos DEVCO išlaidos sudarytos iš ES biudžeto (3 844 mln. EUR) ir EPF išlaidų (3 671 mln. EUR). DEVCO ataskaitoje nurodė, kad 2014 m. išlaidoms pritaikius nuo 2009 m. turėtą vidutinį taisomąjį pajėgumą su rizika susijusios sumos įvertis ir taisomasis pajėgumas buvo padidinti.

2014 m. Komisija taip pat pagerino su finansinių klaidų ištaisymu ir susigrąžinimu susijusių valstybių narių duomenų kokybę. Ji skatino taikyti geriausią patirtį, kad pagerėtų susigrąžinimo mechanizmai valstybių narių ir ES lygmeniu.

Preliminariosiose konsoliduotose finansinėse ataskaitose (žr. 6 pastabą „ES biudžeto apsauga“) nurodomos finansinės pataisos ir susigrąžintos sumos, kurios yra patvirtintos (ir (arba) dėl kurių nuspręsta) ir įgyvendintos visose politikos srityse 2014 m. Jos siekia 2 980 mln. EUR (palyginti su 3 362, 4 419 ir 1 840 mln. EUR atitinkamai 2013, 2012 ir 2011 m.) ir yra suskirstytos pagal politikos sritis 2 ir 3 lentelėje.

2 lentelė. 2014 m. patvirtintos (nustatytos) finansinės pataisos ir susigrąžintos sumos (mln. EUR)

Politikos sritis	Finansinės pataisos	Susigrąžintos sumos	Iš viso
Žemės ūkis			
EŽŪGF	1 649	213	1 862
Kaimo plėtra	220	165	385
Sanglaudos politika			
ERPF	1 330	-	1 330
Sanglaudos fondas	292	-	292
ESF	342	1	343
ŽOFP / EŽF	39	29	67
EŽŪOGF Orientavimo skyrius	13	5	18
Kita	-	-	-
Vidaus politika	5	293	298
Išorės politika	nėra duomenų	127	127
Administravimas	nėra duomenų	5	5
Iš viso patvirtinta (nustatyta) 2014 m.	3 890	838	4 728

3 lentelė. 2014 m. atliktos finansinės pataisos ir susigražintos sumos (mln. EUR)

Politikos sritis	Finansinės pataisos	Susigražintos sumos	Iš viso
Žemės ūkis			
EŽŪGF	796	150	946
Kaimo plėtra	86	167	252
Sanglaudos politika			
ERPF	823	1	824
Sanglaudos fondas	191	-	191
ESF	289	1	290
ŽOFP / EŽF	41	25	66
EŽŪOGF Orientavimo skyrius	13	5	18
Kita	-	-	-
Vidaus politika	5	274	279
Išorės politika	nėra duomenų	108	108
Administravimas	nėra duomenų	5	5
Iš viso atlikta 2014 m.	2 244	736	2 980

Ištaisyti nepagrįsto lėšų išmokėjimo klaidas – svarbus patikimo finansų valdymo aspektas. Komisija pasinaudos kiekviena proga, kad paragintų valstybių narių valdžios institucijas maksimaliai naudotis visomis esamomis priemonėmis, kad, siekiant apsaugoti ES biudžetą ir ištaisyti likusius valdymo ir kontrolės sistemų trūkumus, užkirstų kelią klaidoms ir vykdytų savo įsipareigojimus ir prievolės, numatytus visose programose, kurioms taikomas pasidalijamojo valdymo principas.

Be to, kiek tai susiję su sukčiavimu, visos Komisijos tarnybos stengėsi sustiprinti vidaus kontrolės sistemas, kad labiau išvengtų sukčiavimo rizikos. Jos visos patvirtino kovos su sukčiavimu strategiją ir laikosi šio Komisijos kovos su sukčiavimu strategijos reikalavimo.

3 VALDYMO PATIKINIMAS

1 ir 2 skirsnyje paaiškinta, kaip Komisijos tarnybos pagerino atsiskaitymą už politikos veiklos rezultatus ir išteklių valdymo uždavinius. Šiame skirsnyje aptariamos generalinių direktorių patikinimo deklaracijos ir Vidaus audito tarnybos (IAS) bendroji nuomonė, kuriomis remdamasi Komisija prisiima politinę atsakomybę už biudžeto valdymą.

3.1 Metinėse veiklos ataskaitose pateikti patikinimai

Igaliojėji leidimus suteikiantys pareigūnai įvertino kontrolės rezultatus ir visus kitus svarbius elementus, pagrindžiančius jų patikinimą dėl kontrolės tikslų pasiekimo. Jie apsvaustė visus nustatytus reikšmingus trūkumus ir įvertino jų bendrą poveikį bendram patikinimui kiekybiniu ir kokybiniu aspektu, kad būtų įvertinta, ar jis reikšmingas. Tuo remdamiesi, jie patvirtino patikinimo deklaracijas su išlygomis, kurių iš viso buvo 25. 20 išlygų galima įvertinti kiekybiškai, o 5 išlygos buvo pagrįstos reputacija ir kiekybiškai neįvertinamos. Igaliojėji leidimus suteikiantys pareigūnai pateikia besąlygišką patikinimą dėl pajamų operacijų.

Metinėse veiklos ataskaitose pateiktų išlygų skaičius padidėjo nuo 21 2013 m. Pateiktos keturios¹⁶ naujos išlygos, o viena¹⁷ buvo panaikinta¹⁸. Viena pakartotinai pateikta išlyga buvo padalinta¹⁹ į dvi atskiras išlygas, kurių kiekvienai numatytas konkretus veiksmų planas.

Nors išlygų skaičius padidėjo, su kiekybiškai įvertinamomis išlygomis susijusios išlaidos sumažėjo 6 856 mln. EUR (nuo 51 248 mln. EUR 2013 m. iki 44 392 mln. EUR), t. y. beveik 31 proc. visų 2014 m. valdytų išlaidų²⁰. Tai lėmė esamų išlygų, kurias pateikė AGRI, REGIO ir EMPL, ir esamų mokslinių tyrimų srities išlygų apimties sumažėjimas. Naujos išlygos nėra susijusios su didžiausiomis išlaidų programomis, todėl jų apimtis smarkiai neišaugo. Apskaičiuota, kad su rizika susijusi išlaidų, dėl kurių pareikšta išlyga, suma²¹, atsižvelgiant į ligšiolines susigražintas sumas ir finansines pataisas, siekia 2 285 mln. EUR. 4 lentelėje pateikti pagal politikos sritis suskirstyti rezultatai. Išsamūs rezultatai pagal tarnybas pateikti 2 priede.

---

¹⁶ Naujos išlygos susijusios su bendra užsienio ir saugumo politika (kuri valdoma naudojant užsienio politikos priemonę FPI); Pasirengimo narystei pagalbos priemonės (PNPP), CARDS, PHARE netiesioginiu pagalbą gaunančių šalių valdymu ir netiesioginiu kitų įgaliotųjų subjektų valdymu (abu yra valdomi ELARG) ir Konkurencingumo ir inovacijų programos IRT politikos rėmimo programa (valdoma CNECT).

¹⁷ SANCO panaikino išlygą dėl gyvūnų ligų likvidavimo ir stebėjimo programų maisto ir pašarų politikos srityje.

¹⁸ Kad išlyga būtų panaikinta, įgaliotųjų leidimus suteikiančių pareigūnų buvo paprašyta įrodyti, kad į trūkumus sureaguota efektyviai.

¹⁹ Pakartotinai pateikiamą išlygą dėl ERPF, Sanglaudos fondo ir PNPP aiškumo tikslais REGIO padalijo į dvi: vieną dėl ERPF ir Sanglaudos fondo ir vieną dėl PNPP.

²⁰ Įskaitant EPF.

²¹ Išskyrus pasidalijamąjį valdymą, prie kurio nurodytos sumos neapima finansinių pataisų ir susigražintų sumų.

4 lentelė. 2014 m. išlygų apimtis ir su rizika susijusi suma (EUR mln.)

Politikos sritis ²²	Visos išlaidos	Apimtis: išlaidos, kurioms taikoma išlyga ²³	Su rizika susijusios sumos, kurioms taikoma išlyga ²⁴
Žemės ūkis	55 650	27 255 ²⁵	1 447
Sanglaudos politika ²⁶	56 770	5 650	418
Išorės pagalba	10 288	7 940	216
Moksliniai tyrimai ²⁷	10 560	3 489	200
Kitos vidaus politikos sritys	3 587	58	4
Administravimas	5 583	-	-
Iš viso	142 439	44 392	2 285

Šios išlygos susijusios su visomis pagrindinėmis išlaidų sritimis (žemės ūkiu, struktūriniais ir sanglaudos fondais, išorės santykiais, moksliniais tyrimais ir kitomis vidaus politikos sritimis). Visais atvejais įgaliojimai leidimus suteikiantys pareigūnai priėmė veiksmų planus, kad pašalintų susijusius trūkumus ir sušvelnintų dėl jų kylančią riziką.

Finansiniame reglamente numatyta, kad, kai klaidų lygiai nuolat yra aukšti, Komisija turi nustatyti teisinių nuostatų ir (arba) kontrolės sistemos trūkumus, išanalizuoti galimų taisomųjų priemonių kaštus ir naudą ir imtis arba pasiūlyti tinkamų veiksmų. 2014–2020 m. programų valdymo ir kontrolės sistemos buvo gerokai pakeistos. Tų programų įgyvendinimas dar tik prasidėjo, ir Komisija tik po tam tikro laiko galės nustatyti naujų priemonių poveikį klaidų lygiui.

Įgaliojimai leidimus suteikiantys pareigūnai nustatė pagrindines savo išlygų priežastis ir, siekdami jas pašalinti, patvirtino taisomuosius veiksmus.

²² 2 priedo lentelėse nurodomas kiekvienai sričiai priskirtų tarnybų ir atitinkamų sumų sąrašas. Visos išlaidos apskaičiuojamos pagal 2014 m. atliktus mokėjimus, kaip nurodoma kiekvienos metinės veiklos ataskaitos 3 priede (2 lentelė). Tie skaičiai gauti iš preliminarinių 2014 m. apskaitos duomenų, kuriais buvo galima pasinaudoti 2015 m. gegužės 31 d. ir kurie gali būti peržiūrėti. Išlaidos paskirstytos atsižvelgiant į įgaliojitiesiems leidimus suteikiantiems pareigūnams pagal Komisijos vidaus taisyklės paskirtą atsakomybę.

²³ Išlygos apima išlaidas, patirtas įgyvendinant su nurodytais trūkumais susijusį valdymą ir kontrolės sistemą.

²⁴ Bendra su rizika susijusi suma yra visų išlaidų su rizika susijusių sumų įvertis. Į ją įtraukta su rizika susijusi suma, kuriai taikoma išlyga, ir su klaidomis susijęs į išlygas neįtrauktų išlaidų įvertis – šis skaičius yra ne didesnis nei 2 proc., nelygu specifinės aplinkybės arba programa.

²⁵ Nurodyta 27 555 mln. EUR suma – tai suma, kuriai taikytos kontrolės sistemos, dėl kurių pateikta išlyga, o jos valdymo ir kontrolės sistemą ėmė atidžiai prižiūrėti AGRI. Tai reiškia, kad siekiant apsaugoti ES biudžetą vyksta atitikties patvirtinimo procedūros, o AGRI stebi taisomuosius veiksmus, kurių prireikus turi imtis valstybės narės.

²⁶ Įskaitant HOME.

²⁷ Visos DEVCO išlaidos sudarytos iš ES biudžeto (3 844 mln. EUR) ir EPF išlaidų (3 671 mln. EUR).

Komisija nurodo savo tarnyboms toliau stengtis nustatyti daugiau paprastinimo priemonių ir siekti gerinti kontrolės sistemas, kad sumažėtų su sąnaudomis susijusių klaidų rizika ir dėl jos atsirandanti administracinė našta.

3.1.1 Konkurencingumas augimui ir užimtumui skatinti

Kaip ir 2013 m., mokslinių tyrimų septintąją bendrąją programą įgyvendinantys keturi generaliniai direktoratai ir dvi vykdomosios agentūros paliko galioti išlygą dėl dotacijų, išmokėtų kompensuojant deklaruotas išlaidas, teisėtumo ir tvarkingumo. Iš reprezentatyviosios audito imties nustatytas klaidų lygis 2014 m. pabaigoje buvo maždaug 5 proc. (panašiai kaip 2013 m.), o likutinių klaidų lygis – apie 3 proc.

Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga (EMTTVI) ir Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga (REA) neturėjo išlygų dėl dviejų konkrečių pogrupių (projektai „Idėjos“ ir „Žmonės“), kuriuose buvo pakankamai papildomų įrodymų, kad šių programų klaidų lygiai nesiekia reikšmingumo ribos.

REA direktorius **paliko galioti išlygą dėl konkretaus mažųjų ir vidutinių įmonių schemos pogrupio (MVĮ projektai)** dėl santykinai didesnės rizikos profilio ir dėl specifinės su MVĮ atsiskaitymu už dotaciją susijusios rizikos. Siekiant sušvelninti šią riziką priimtas konkretus veiksmų planas.

Dėl likutinių klaidų lygio (4,1 proc.) **Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga (EACEA) paliko galioti išlygą dėl Mokymosi visą gyvenimą programos.** Klaidas didžia dalimi lėmė kai kurių gavėjų negebėjimas pateikti tinkamų įrodomųjų dokumentų ir kai kurių tinkamumo finansuoti taisyklių nesilaikymas. EACEA analizuoja dažniausias klaidas ir prireikus imsis tolesnių taisomųjų veiksmų, atsižvelgdama į kaštus ir naudą. Įpareigojus gavėjus naudoti audito sertifikatus ir pagerinus komunikaciją finansinių įsipareigojimų klausimais, likutinių klaidų lygis turėtų dar labiau sumažėti.

Ryšių tinklų, turinio ir technologijų generalinis direktorius pateikė **naują išlygą dėl likutinių klaidų lygio (2,94 proc. 2014 m.), susijusią su išlaidų deklaracijų tikslumu IRT politikos rėmimo programoje, vykdomoje pagal Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą.** Kadangi bendrų ir likutinių klaidų lygiams nustatyti atlikta nedaug auditų (18 *ex post* auditų, kurie apėmė 10,9 mln. EUR – 1,6 proc. prašomo ES įnašo), rezultatus reikėtų vertinti atsargiai. Vis dėlto ankstesniais metais nustatyti klaidų lygiai (5,29 proc. 2014 m. ir 2,82 proc. 2013 m.) auga, ir numatoma, kad nebus pasiektas likutinių klaidų lygio tikslinis rodiklis – 2 proc. Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos įgyvendinimo pabaigoje. Siekdami sumažinti IRT politikos rėmimo programos likutinių klaidų lygį generaliniai direktoratai toliau vykdys *ex post* auditus, laikydamiesi ne mokslinių tyrimų srities išlaidų *ex post* kontrolės strategijos, teiks gaires ir grįžtamąją informaciją dalyviams ir sertifikuojantiems auditoriams, kad būtų išvengta klaidų.

3.1.2 Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda

Regioninės ir miestų politikos generalinis direktorius pateikė dvi išlygas dėl didelių trūkumų, susijusių su pagrindiniais konkrečių veiklos programų valdymo ir kontrolės sistemų aspektais:

- finansinė išlyga, susijusi su **2007–2013 m. ERPF ir Sanglaudos fondo 77 veiklos programomis dvylikos valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemose. Kiekybiniu požiūriu išlyga prilygsta 0,5 proc. ERPF ir Sanglaudos fondo tarpinių mokėjimų 2014 m.**;
- kita finansinė išlyga dėl dviejų Pasirengimo narystei pagalbos priemonės (PNPP) priemonių (Turkijai ir Adrijos jūros valstybėms) prilygsta 7 proc. tarpinių mokėjimų 2014 m. ir
- su reputacija susijusi išlyga dėl **2000–2006 m. ERPF ir Sanglaudos fondo** valdymo ir kontrolės sistemų taikymo 2014 m. trijose programose (dvi Italijoje, viena Airijoje) ir dėl Sanglaudos fondo dviejuose transporto sektoriuose (Rumunijoje ir Bulgarijoje), tačiau finansinio poveikio ji neturi.

Abiem atvejais imtasi konkrečių veiksmų arba jie buvo suplanuoti siekiant gauti patikinimą, kad reikiamos taisomosios priemonės buvo įgyvendintos. Šios taisomosios priemonės – tai griežta mokėjimo nutraukimo ir sustabdymo politika siekiant apsaugoti ES lėšas. Mokėjimas bus atnaujintas tik gavus įrodymų, kad taisomieji veiksmai, įskaitant, kai reikia, finansinį klaidų ištaisymą, buvo iki galo įgyvendinti. Kalbant apie 2000–2006 m. programos laikotarpį, kiekvienu atveju imtasi konkretaus veiksmo, ir tebevyksta finansinio ištaisymo procedūra, kuri yra užbaigimo proceso dalis.

Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktorius paliko galioti dvi išlygas dėl didelių trūkumų, susijusių su pagrindiniais konkrečių veiklos programų valdymo ir kontrolės sistemų aspektais:

- pagrindinė išlyga – tai finansinė išlyga dėl 11 valstybių narių (Belgijoje, Čekijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje, Jungtinėje Karalystėje, Prancūzijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Vengrijoje ir Vokietijoje) 2014 m. vykdytų 36 veiklos programų, finansuotų 2007–2013 m. Europos socialinio fondo lėšomis. Su rizika susijusi suma 2007–2013 m. išlygoje įvertinta 1,7 proc. 2007–2013 m. ESF tarpinių mokėjimų 2014 m., o
- kita išlyga – tai su reputacija susijusi išlyga, 2014 m. pateikta dėl septynių ESF 2000–2006 m. veiklos programų Prancūzijoje, Italijoje ir Ispanijoje.

Per 2000–2006 m. programavimo laikotarpį finansinės rizikos nenustatyta, nes galutinis mokėjimas nebus įvykdytas, kol neišspręstos visos problemos ir su valstybėmis narėmis nesusitarta, kokio lygio finansinių klaidų pataisos turi būti nustatytos. Komisija ėmėsi konkrečių veiksmų dėl kiekvienos programos, siekdama gauti patikinimą, kad reikalaujamos taisomosios priemonės bus įgyvendintos. Šie veiksmai pagrįsti griežta mokėjimo nutraukimo ir sustabdymo politika siekiant apsaugoti ES lėšas ir būtinu finansinių klaidų ištaisymu, tačiau Komisija taip pat toliau aktyviai informuos apie supaprastinto išlaidų apmokėjimo galimybių naudą tais atvejais, kai finansuojama iš ESF.

Pagrindinė **nauja 2014 m. problema, susijusi su Graikija**, kurioje preliminariai nustatytas keturių ESF veiklos programų klaidų lygis siekia 5 proc. Visos Graikijos programos šiuo metu įtrauktos į išlygų sąrašą ir atsargumo sumetimais nedaroma jokių mokėjimų, kol tebevyksta diskusijos su Europos Audito Rūmais ir Graikijos valdžios institucijomis.

3.1.3 Darnus augimas. Gamtos ištekliai

Žemės ūkio ir kaimo plėtros (AGRI) generalinis direktorius paliko galioti išlygas dėl:

- **tam tikrų EŽŪGF rinkos priemonių**, susijusių su pagalbos priemonėmis šešiose valstybėse narėse (Austrijoje, Ispanijoje, Jungtinėje Karalystėje, Lenkijoje, Nyderlanduose ir Prancūzijoje), o Prancūzijos (dėl dar kitos priemonės) ir Rumunijos atžvilgiu pateikta nauja išlyga. Su rizika susijusi suma atitinka 3,13 proc. apmokėtų išlaidų. Daugumos priemonių atveju Komisija trūkumus nustatė atlikdama auditus vietoje. Pateikti išlygą dėl pieno vartojimo skatinimo mokyklose programų paskatino valstybės narės valdžios institucijos nurodytas labai aukštas klaidų lygis. Visais atvejais nustatyti taisomieji veiksmai ir pranešta valstybei narei;
- **tiesioginių EŽŪGF išmokų** per 15 mokėjimo agentūrų šešiose valstybėse narėse (Graikijoje, Ispanijoje (10), Jungtinėje Karalystėje (Anglija), Portugalijoje, Prancūzijoje ir Vengrijoje). Su rizika susijusi suma atitinka 2 proc. apmokėtų išlaidų. Kadangi trūkumus nustatė pati Komisija, būtinas taisomasis veiksmas jau nustatytas ir apie tai jau pranešta valstybėms narėms;
- **su 22 mokėjimo agentūromis keturiolikoje valstybių narių susijusių EŽŪFKP išlaidų**, ir pateiktos šešios naujos išlygos. Iš viso 2014 m. pateiktos 28 išlygos dėl 16 valstybių narių (Bulgarija, Danija, Graikija, Ispanija (6), Italija (4), Jungtinė Karalystė (2), Latvija, Lenkija, Lietuva, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija (2), Rumunija, Švedija, Vengrija ir Vokietija (3)). Su rizika susijusi suma atitinka 4,76 proc. apmokėtų išlaidų. Kadangi trūkumus nustatė pati Komisija, būtinas taisomasis veiksmas jau nustatytas ir apie tai jau pranešta valstybėms narėms. Ir
- **išlaidų Turkijoje, remiamų pagal Pasirengimo narystei paramos kaimo plėtrai priemonę (IPARD)**. Su rizika susijusi suma atitinka 3,2 proc. visų IPARD išlaidų. Jau nustatyti taisomieji veiksmai ir pranešta Turkijos valdžios institucijoms. AGRI imsis taisomųjų veiksmų, kai reikia, nurodydama atlikti grynąsias finansines pataisas, kad būtų susigrąžintos finansuoti netinkamos išlaidos.

Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinė direktorė **paliko galioti išlygą, susijusią su Europos žuvininkystės fondo (EŽF) valdymo ir kontrolės sistemomis** (deklaruotų išlaidų tinkamumu finansuoti Italijoje, Lenkijoje, Nyderlanduose, Rumunijoje ir Vokietijoje (Meklenburgas-Pomeranija)). **Mokėjimas pagal tas šešias programas buvo nutrauktas.** Kiekvienam atvejui rengiamas veiksmų planas, kuriame nurodomi klaidas nulėmusių trūkumų ištaisymo terminai ir priemonės. Mokėjimas bus atnaujintas tik problemas tinkamai išsprendus. Su rizika susijusi šių programų suma sudaro tik 1,26 proc. visų EŽF išmokų.

Klimato politikos (CLIMA) generalinis direktorius paliko galioti su reputacija susijusią išlygą, nes tebėra didelių saugumo trūkumų, nustatytų ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (ES ATLPS) registre. Po organizuotų kibernetinių išpuolių prieš kelis nacionalinius registrus 2010 m. lapkričio mėn. – 2011 m. sausio mėn. vienas ūkio subjektas Europos Teisingumo Teismui pateikė skundą prieš Komisiją dėl leidimų vagystės. Dėl to CLIMA sąskaitose užregistruotas 16,2 mln. EUR neapibrėžtasis įsipareigojimas. Teismo procesas tebevyksta.

Saugumo priemonės, kurias nustatė CLIMA, DIGIT ir HR, susipažinę su preliminarium ES ATLPS registro rizikos vertinimu, šiuo metu įgyvendintos tik iš dalies. 2014 m. pabaigto oficialaus išsamaus rizikos vertinimo dokumente nurodytos papildomos saugumo priemonės, kurios sumažins riziką iki priimtino lygio. Laiku ir sėkmingai vykdomas veiksmų planas, priimtas gavus IAS audito ataskaitą dėl ES ATLPS valdymo ir saugumo, iki 2016 m. sudarytų sąlygas pateikti pagrįstą patikinimą, kad bet kokio sėkmingo kibernetinio išpuolio likutinė rizika yra sumažėjusi iki priimtino lygio.

3.1.4 Saugumas ir pilietybė

Sveikatos ir vartotojų reikalų generalinis direktorius galėjo panaikinti išlygą dėl **valstybių narių prašymų padengti išlaidas pagal gyvūnų ligų likvidavimo ir stebėjimo programas maisto ir pašarų srityje tikslumo**. Generalinis direktorius jau ėmėsi klaidų lygio toje srityje mažinimo priemonių. Dėl bendro visų priemonių poveikio klaidų lygis nebesiekia 2 proc. ribos.

3.1.5 Europos vaidmuo pasaulyje

Užsienio politikos priemonių tarnyba (FPI) pateikė naują išlygą dėl 2,13 proc. likutinių klaidų lygio bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) srityje. Remiantis atlikta *ex post* kontrole nustatyta, kad klaidų nuošimtis BUSP ginklų neplatavimo ir nusiginklavimo biudžete yra didelis.

FPI svarsto galimybę susigrąžinti finansuoti netinkamą sumą iš dviejų gavėjų, atsižvelgdama į tai, kad projektai apskritai buvo baigti sėkmingai. Tarnyba taip pat analizuoja, kaip ji galėtų išvengti panašių klaidų ateityje, pavyzdžiui, tobulindama standartines dotacijų susitarimų formas, ypač tai, kas susiję su reikalavimu pateikti patvirtinamuosius dokumentus ir įsodinimo korteles, kaip kelionės patvirtinimą.

Vystymosi ir bendradarbiavimo – EuropeAid (DEVCO) generalinis direktorius paliko galioti bendrąją išlygą, t. y. išlygą, apimančią visus veiklos ir valdymo ciklus, nes 2014 m. bendras likutinių klaidų, susijusių su pagrindinių operacijų teisėtumu ir tvarkingumu, lygis buvo 2,81 proc. (3,35 proc. 2013 m. ir 3,63 proc. 2012 m.). DEVCO valdo Europos plėtros fondą (EPF) ir šešias priemones, kurių teisinė bazė, susiję teisės aktai ir valdymo tvarka skiriasi: valdymas yra tiesioginis (iš būstinės ar delegacijų) ir netiesioginis (su tarptautinėmis organizacijomis ar kitomis agentūromis ir įstaigomis). Operacijas sudaro dotacijos, viešieji pirkimai, patikos fondai ir administracinės bei rėmimo išlaidos. Pridūrus geografinį veiksnį (operacijos šalyse ir regionuose, kuriuose išsivystymo lygis žemas, trūksta infrastruktūros, o valdymo sistema silpna), susidaro sudėtinga matrica, kuri lemia kiekvieno finansinių operacijų pogrupio rizikos profilį ir poreikį įgyvendinti efektyvią prevencinę kontrolę.

DEVCO pritaiko kontrolės strategiją prie operacijų bendrųjų charakteristikų ir pasinaudoja kontrolės rezultatais, kad gautų išsamesnius su klaidomis susijusius duomenis apie skirtingas

priemonės ir sritis, tačiau nesuteikia diferencijuoto patikinimo. Todėl pastaruosius trejus metus DEVCO teikė išlygą dėl visų savo operacijų.

Komisija yra susirūpinusi, kad plati šios bendros išlygos taikymo sritis gali turėti įtakos bendram patikinimui DEVCO patikinimo deklaracijoje.

Komisija nurodo DEVCO ieškoti būdų, kaip labiau atsižvelgti į kontrolės rezultatus, kad jis pateiktų atsižvelgiant į riziką labiau diferencijuotą patikinimą ir taip daugiau kontrolės išteklių nukreiptų į konkrečių išlygų apimamas sritis, atsižvelgdamas į santykinį įvairių kontrolės formų ekonominį efektyvumą. Apčiuopiamo pagerėjimo reikia tikėtis iki 2015 m. pabaigos.

Kaimynystės politikos ir plėtros derybų generalinis direktorius pateikė dvi naujas išlygas dėl:

- **su netiesioginiu šalių gavėjų valdymu susijusių klaidų lygio**, kuris viršijo 2 proc. reikšmingumo lygį (2,67 proc.). Generalinis direktoratas susigražina su klaidomis ir pažeidimais susijusias sumas. Kaip rekomendavo Audito Rūmai, generalinis direktoratas žymiai sumažino išankstinį finansavimą šalims gavėjoms. Tai ypač tinka netiesioginio valdymo formai, nes taip bus sumažinta finansinė rizika; ir
- žalos Komisijos reputacijai, atsiradusios dėl nustatyto tarpinių išlaidų pripažinimo procedūrų trūkumo, kai netiesioginį valdymą vykdo įgaliotieji subjektai, kurie nėra šalys gavėjos. Atliekant vidaus patikras paaiškėjo, kad tam tikrais atvejais išlaidos, kurias nurodė rangovai dėl sutarčių, kurias pagal netiesioginį valdymą vykdo įgaliotieji subjektai, ABAC sistemoje nebuvo sistemingai registruojamos kaip išlaidos. Dėl vidaus kontrolės sistemos trūkumo apskaitos įrašuose nurodoma iš esmės mažesnė tarpinių išlaidų suma. 2015 m. bus imtasi taisomojo veiksmo: visiems perįgaliotiesiems leidimus suteikiantiems pareigūnams ir jų darbuotojams bus pasiūlyti kursai, kuriuose bus paaiškintos tarpinių išlaidų pripažinimo ir išankstinio finansavimo patvirtinimo taisyklės. Susijusi suma įvertinta 150 mln. EUR. Tačiau poveikio sąskaitų patikimumui nėra, nes sąskaitos reikiamai patikslintos metų pabaigos užbaigimo (atskyrimo) įrašais.

3.1.6 Administravimas

Audito Rūmams patikrinus Europos mokyklų 2012 m. metines ataskaitas ir nustačius pažeidimų, susijusių su galimu sukčiavimu vienoje iš mokyklų, Žmogiškųjų išteklių ir saugumo (HR) generalinis direktorius paliko galioti su reputacija susijusią išlygą.

HR jau ėmėsi priemonių, naudodamasis galiojančia valdymo sistema, įskaitant nuolatinį reikalavimą nedelsiant įgyvendinti Audito Rūmų ir IAS rekomendacijas.

2014 m. imtasi, be kita ko, tokių konkrečių priemonių:

- teiktos konsultacijos Europos mokykloms dėl reikalaujamų Finansinio reglamento pakeitimų siekiant sukurti reglamentavimo sistemą, kad būtų įgyvendinta kaupiamosios apskaitos sistema, atnaujintos viešųjų pirkimų ir mokėjimo taisyklės, sustiprinta vidaus kontrolės sistema ir užtikrinta, kad Europos mokyklų sistema būtų Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) jurisdikcijoje ir

- buvo komandiruotas Komisijos pareigūnas, kuris padėjo įgyvendinti patikimo finansų valdymo ir efektyvias apskaitos sistemas.

Komisija nurodo HR toliau reikalausti Valdytojų taryboje, kad Europos mokyklos toliau stiprintų kontrolės procedūras ir gerintų bendrą kontrolės aplinką. Mokyklos privalo laikytis Audito Rūmų ir IAS rekomendacijų, įgyvendinti kaupiamosios apskaitos sistemą ir stiprinti vidaus kontrolės sistemas.

3.2 Patikrinimas, gautas atsižvelgiant į vidaus audito darbą

Savo patikinimą Komisija taip pat grindė Vidaus audito tarnybos (IAS) ir vidaus audito struktūrų atliktu darbu, jų pagrindinėmis išvadomis ir rekomendacijomis ir Audito pažangos komiteto (APK) suteikta informacija. APK padeda Komisijai užtikrinti, kad vidaus audito tarnyba būtų nepriklausoma, o į audito rekomendacijas būtų tinkamai atsižvelgta ir po jų būtų imtasi tinkamų veiksmų.

2014 m. vidaus audito ataskaitoje pagal Finansinio reglamento 99 straipsnio 3 dalį IAS pateikė išvadas dėl 2014 m. pabaigtų veiklos rezultatų auditų, nuorodą į bendrą nuomonę dėl finansų valdymo 2014 m. ir audito rekomendacijų įgyvendinimo pažangos ataskaitą.

Iki 2014 m. pabaigos audituoti subjektai teigė, kad yra įgyvendintos 689 (78 proc.) rekomendacijos, su kuriomis sutikta 2010–2014 m. Iš 195 tebeįgyvendinamų rekomendacijų (22 proc.) nė viena nelaikyta esmine, tačiau 87 laikytos labai svarbiomis. 2014 m. pabaigoje iš 87 labai svarbiomis laikytų rekomendacijų 17 vėluota įgyvendinti daugiau nei 6 mėnesius, o tai yra 2 proc. visų rekomendacija, su kuriomis sutikta per pastaruosius penkerius metus. Vidaus audito tarnyba, atlikdama tolesnius veiksmus, patvirtino, kad apskritai rekomendacijos įgyvendinamos pakankamai, o tarnybų, kuriose atliktas auditas, kontrolės sistemos gerėja. IAS priėjo prie išvados, kad audituoti subjektai efektyviai įgyvendino 95 proc. rekomendacijų, kurias gavus per tą laikotarpį imtasi tolesnių veiksmų.

IAS taip pat atliko veiklos rezultatų auditą, susijusį su 2014–2020 m. daugiamete finansine programa²⁸, nauju ekonomikos valdymu (Komisijos tarnybose)²⁹, išorės pagalba ir informacinėmis technologijomis (IT)³⁰.

Komisijos vidaus auditorius taip pat pateikė bendrąją nuomonę, daugiausia pagrįstą savo arba Komisijos vidaus audito struktūrų darbu, ir joje daugiausia dėmesio skiriama finansų valdymui. Manoma, kad 2014 m. Komisija įdiegė administravimo, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės procedūras, kurios, paėmus kartu, yra tinkamos pagrįstai patikinti, kad bus pasiekti

---

²⁸ IAS priėjo prie išvados, kad įvairių programų teisiniuose dokumentuose slypi teisėkūros procese atsiradusi rizika, kuri turi būti sušvelninta generaliniams direktorats formuojant ir įgyvendinant valdymo ir kontrolės sistemas.

²⁹ IAS priėjo prie teigiamos išvados dėl auditų, kuriuos atlikus nustatyta tik šiek tiek tolesnio tobulinimo galimybių.

³⁰ IAS priėjo prie išvados, kad Komisijos tarnybos turi užtikrinti, kad naudotojų poreikiai būtų teisingai nustatyti ir tinkamai patenkinti laiku ir laikantis biudžeto ir kad Komisijos investicijos į IT būtų ekonomiškai racionalios.

jos finansiniai tikslai. Tačiau bendroji nuomonė dėl išlygų, kurias įgaliotieji leidimus suteikiantys pareigūnai pateikė savo metinėse veiklos ataskaitose, yra sąlyginė.

Svarstydama šią nuomonę, IAS atsižvelgė į bendrą poveikį sumų, kurios laikomos susijusios su rizika, kaip nurodyta metinėse veiklos ataskaitose remiantis taisomuoju pajėgumu, apie kurį galima spręsti iš finansinių pataisų ir susigražintų sumų praeityje. Turint omenyje finansinių pataisų ir susigražintų sumų mastą praeityje ir darant prielaidą, kad 2014 m. mokėjimų pataisos bus panašaus masto, ES biudžetas, kaip visuma, yra apsaugotas tinkamai (nebūtinai atskiros politikos sritys) ir tam tikrą laiką (kartais keleriais metais vėliau).

Vidaus auditorius įtraukė „dalyko pabrėžimo“ pastraipą, kurioje pabrėžiami trys dalykai, kuriems reikia skirti ypatingą dėmesį:

- i. Turi būti sustiprintos vidaus kontrolės sistemos, taikytinos 2007–2013 m. mokslinių tyrimų bendrųjų programų biudžeto įgyvendinimui, konkrečiai tam, kad būtų geriau sprendžiami bendrųjų įmonių ir pagal SESV 185 straipsnį įsteigtų subjektų priežiūros uždaviniai, ir efektyviau užkardomas ir aptinkamas galimas sukčiavimas. Tai reikėtų vertinti atsižvelgiant į Septintosios bendrosios programos mokėjimų sumažėjimą ateinančiais metais ir rengiantis įgyvendinti programą „Horizontas 2020“ pagal 2014–2020 m. daugiamečę finansinę programą, kurioje bendrosioms įmonėms ir pagal SESV 185 straipsnį įsteigtiems subjektams patikėta daugiau lėšų, už kurias Komisija galiausiai lieka atsakinga, ir į nuolatinį Komisijos prioritetą – kovą su sukčiavimu.
- ii. Naujuose 2014–2020 m. daugiamečės finansinės programos teisės aktuose tinkamumo finansuoti taisyklės lieka sudėtingos ir pagal pobūdį daugiasluoksnės, o tai gali sukelti interpretacijos problemų valstybėms narėms ir galiausiai padidinti klaidų riziką. IAS jau šiame ankstyvame naujo programavimo laikotarpio etape nustatė pagrindines tobulintinas generalinių direktoratų kontrolės ir priežiūros sistemų sritis ir labai atidžiai stebės pažangą, atlikdama tikslinius auditus 2015 m. ir vėliau.
- iii. Finansinės priemonės yra sudėtingi instrumentai, ir norint, kad jos būtų patrauklios valstybėms narėms, reikia nemažai padirbėti stiprinant pajėgumus, kad ir Komisijos, ir valstybių narių lygmeniu būtų sukaupta techninių žinių. Generaliniai direktoratai taip pat turi reaguoti į riziką, susijusią su praktiniu tam tikrų teisinių nuostatų, kurias galima interpretuoti skirtingai, taikymu: rengti gaires darbuotojams ir valstybėms narėms, įgyvendinti audito ir kontrolės strategijas.

Pagal peržiūrėto Finansinio reglamento 99 straipsnio 5 dalį vidaus auditoriaus darbo ataskaitos santrauka bus nusiųsta biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai.

4 IŠVADA

Naujos sudėties Komisijos dėmesį veiklos rezultatams rodo geresnis atsiskaitymas už politikos pasiekimus, jų poveikį ir papildomą vertę ES piliečiams. Komisija toliau stebės pažangą ir už ją atsiskaitys, o iniciatyva „Į rezultatus nukreiptas ES biudžetas“ dar labiau sustiprins veiklos rezultatų sistemą. Valdant išteklius, ateityje dėmesį reikia sutelkti į paprastinimo priemones, ekonomiškai efektyvią kontrolę ir patikinimo

grandinę. Šioje ataskaitoje pirmą kartą pateikiamas tiksliausias bendros su rizika susijusios sumos įvertis, pateiktas kartu su būsimų pataisų įverčiais.

Visose metinėse veiklos ataskaitose pateikiamas pagrįstas patikinimas dėl išteklių naudojimo pagal numatytą paskirtį; jose aptariama, kaip laikomasi patikimo finansų valdymo principų, ir parodyta, kad kontrolės procedūros reikiamai užtikrina pagrindinių operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Įgaliotieji leidimus suteikiantys pareigūnai patvirtino patikinimo deklaracijas su išlygomis, kurių iš viso buvo 25, ir 20 iš jų yra kiekybiškai įvertinamos. Atitinkami įgaliotieji leidimus suteikiantys pareigūnai nurodė priemones, kurių ėmėsi ir kurias planavo, kad pašalintų su tuo susijusius trūkumus ir sušvelnintų dėl jų kylančią riziką.

Vidaus auditorius pateikė bendrąją nuomonę.

Remdamasi metinėje veiklos ataskaitoje pateiktais patikinimais ir išlygomis, Kolegija priima šią apibendrinamąją ataskaitą ir prisiima visą politinę atsakomybę už ES biudžeto valdymą.